

کوسه‌ماهیان در خطر انقراض؛ تدوین برنامه ملی برای نجات ساکنان باستانی دریاها

۱۴ جولای، مصادف با روز جهانی آگاهی درباره کوسه‌ماهیان، فرصتی برای جلب توجه به وضعیت بحرانی این گونه‌های ارزشمند دریایی است. به گزارش اقتصادسراسرآمد به نقل از سازمان حفاظت محیط زیست دفتر حفاظت از زیست‌بوم‌های دریایی و سواحل با مشارکت دبئفعان محلی و نهادهای علمی، برنامه‌ای جامع برای پایش، آموزش و مقابله با صید غیرمجاز کوسه‌ماهیان و سیرماهیان تدوین کرده است. ۱۴ جولای، مصادف با روز جهانی آگاهی درباره کوسه‌ماهیان، فرصتی برای جلب توجه به وضعیت بحرانی این گونه‌های ارزشمند دریایی است. کوسه‌ماهیان و سیرماهیان که بیش از ۴۵۰ میلیون سال در اقیانوس‌ها زیسته‌اند، امروز با تهدیدی جدی برای بقا مواجه‌اند. رشد کند، بلوغ دیررس و تولیدمثل پایین، این گونه‌ها را در برابر عوامل تهدیدکننده مانند صید هدامند، صید ضمنی، آلودگی‌های زیست‌محیطی و تخریب زیستگاه‌ها بسیار آسیب‌پذیر کرده است. براساس گزارش سازمان حفاظت محیط زیست، تاکنون بیش از ۴۵ گونه کوسه‌ماهی و ۵۸ گونه سیرماهی در آب‌های خلیج فارس و دریای عمان شناسایی شده‌اند. بسیاری از آن‌ها همچون کوسه نهنگ و کوسه ببری شنی در فهرست قرمز اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت (IUCN) در وضعیت «در معرض خطر» یا «آسیب‌پذیر» قرار دارند.

در پاسخ به این بحران، برنامه اقدام ملی برای حفاظت از کوسه‌ماهیان و سیرماهیان با مشارکت جوامع محلی، نهادهای دولتی و مراکز علمی کشور تدوین شده است. این برنامه با هدف پایش جمعیت و زیستگاه‌ها، توانمندسازی صیادان محلی، ارتقای آگاهی عمومی، و مقابله با صید غیرمجاز، در پی حفاظت از این گونه‌ها و تضمین سلامت اکوسیستم دریایی است.

حفاظت از کوسه‌ماهیان نه تنها از انقراض یکی از باستانی‌ترین مهره‌داران زمین جلوگیری می‌کند، بلکه به پایداری معیشت جوامع وابسته به دریا و حفظ تعادل اکولوژیک نیز کمک خواهد کرد

برگزاری سومین همایش بین‌المللی و پنجمین همایش ملی توسعه پایدار در یامحور

معاون پژوهشی دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر با اشاره به رویکرد دانشگاه برای توسعه اقتصاد دریامحور گفت: سومین همایش بین‌المللی و پنجمین همایش ملی توسعه پایدار دریامحور در خرمشهر برگزار می‌شود. به گزارش اقتصادسراسرآمد، محمد ذاکری به ایسنا اظهار کرد: رویکرد ما در دانشگاه توسعه اقتصاد دریامحور است و تلاش می‌کنیم بسترهای علمی این رویکرد را فراهم آوریم.

وی افزود: خرمشهر به دلیل دسترسی به بنادر و آب‌های آزاد می‌تواند در توسعه اقتصاد دریایی نقش آفرینی کند. معاون پژوهشی دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر گفت: سومین همایش بین‌المللی و پنجمین همایش ملی توسعه پایدار دریامحور در روزهای هفتم و هشتم بهمن ۱۴۰۴ با حضور متخصصان این حوزه در این دانشگاه برگزار می‌شود.

ذاکری ادامه داد: این همایش با چهار محور اصلی علوم دریایی، منابع طبیعی دریا، اقتصاد و مدیریت دریایی و مهندسی دریا برگزار می‌شود و مهلت ارسال مقالات تا اول آذر ۱۴۰۴ تعیین شده است.

وی افزود: این رویداد علمی فرصت مناسبی برای تبادل آخرین یافته‌های پژوهشی و توسعه همکاری‌های علمی بین پژوهشگران داخلی و بین‌المللی در حوزه‌های مرتبط با دریاست.

معاون پژوهش و فناوری دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر از تمامی اساتید، پژوهشگران و دانشجویان علاقه‌مند دعوت کرد برای کسب اطلاعات بیشتر و ثبت‌نام، به سایت همایش به نشانی: www.msdc.ac.ir مراجعه کنند.

ذاکری تأکید کرد: این دانشگاه آماده ارائه تمامی امکانات لازم برای برگزاری هرچه بهتر این رویداد مهم علمی است و امیدواریم شاهد مشارکت گسترده جامعه دانشگاهی در این همایش باشیم.

گروه ترانزیت-امید اسماعیلی -کریدور زنگزور به عنوان یکی از پروژه‌های ژئوپلیتیکی حساس در منطقه قفقاز جنوبی، موضوعی است که در سال‌های اخیر به دلیل پیامدهای عمیق آن بر منافع ملی ایران، توجه ویژه‌ای را به خود جلب کرده است. منطقه قفقاز جنوبی، با موقعیت ژئوپلیتیکی حساس خود در محل تلاقی اروپا و آسیا، همواره کانون رقابت‌های پیچیده قومی، سیاسی و اقتصادی بوده است. کریدور زنگزور که قرار است ارتباط زمینی مستقیمی بین جمهوری آذربایجان و استان نخجوان، از طریق خاک ارمنستان برقرار کند، در نگاه اول یک پروژه اقتصادی و لجستیکی به نظر می‌رسد، اما با نگاهی دقیق‌تر، به‌ویژه از منظر ایران، این پروژه به عنوان یک تهدید استراتژیک ظاهر می‌شود که می‌تواند توازن قدرت منطقه‌ای را به ضرر ایران تغییر دهد، دسترسی ایران به همسایگان شمالی را مختل کند و نفوذ رقبای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای ایران را تقویت.

به گزارش روزنامه اقتصاد سراسرآمد، طی روزهای گذشته رسانه بریتانیایی میدل‌ایست‌آی در گزارشی نوشته است که ایالات متحده پیشنهاد داده که کنترل دالان حمل و نقل برنامه‌ریزی‌شده میان ارمنستان و آذربایجان را برعهده گیرد؛ اقدامی که به گفته تام باراک، سفیر آمریکا در ترکیه با هدف پیشبرد مذاکرات دیپلماتیک میان این دو کشور قفقازی است که مدت‌هاست متوقف مانده. باراک روز جمعه در جریان یک نشست خبری این موضوع را با خبر نگاران مطرح کرد.

تام باراک در نشست خبری خود در نیویورک گفت: آن‌ها سر ۳۲کیلومتر جاده باهم دعوا دارند، اما این موضوع ساده‌ای نیست. این ماجرا بیش از یک‌دهه کش پیدا کرده؛ ۳۲کیلومتر جاده. او افزود: پس آنچه اتفاق می‌افتد این است که آمریکا وارد می‌شود و می‌گوید: خیلی خوب، ما کنترل این مسیر را برعهده می‌گیریم. این ۳۲کیلومتر جاده را برای صدسال به ما اجازه بدیدید و همه تان می‌توانید از آن استفاده مشترک کنید. اظهارات باراک، نخستین تأیید رسمی است که نشان می‌دهد دولت ترامپ پیشنهاد داده بود کنترل این مسیر به دست یک شرکت تجاری خصوصی آمریکایی سپرده شود تا نقش ضامن بی‌طرف را ایفا کند. به گفته گزارش اخیر بنیاد کارنگی، این طرح براساس یک پیشنهاد قبلی اتحادیه اروپا طراحی شده که در آن یک شرکت لجستیکی آمریکایی وظیفه مدیریت و نظارت بر انتقال بار از طریق این مسیر را برعهده خواهد داشت و داده‌ها را به صورت شفاف با همه طرف‌ها به اشتراک خواهد گذاشت. این گزارش می‌افزاید، پیشنهاد مذکور از سوابق نظارت بین‌المللی در مناطق جدایی‌طلب گرجستان الهام گرفته و در تلاش است تا به خواسته آذربایجان برای تضمین‌های امنیتی بلندمدت و قوی پاسخ دهد، در حالی که در عین حال حاکمیت ارمنستان بر این دالان را حفظ می‌کند. در همین حال، ترکیه به‌طور محرمانه از باکو خواسته تا توافق صلح را امضا کند و به مقامات آذربایجانی یادآور شده که موازنه‌های منطقه‌ای در حال تغییر است؛ از جمله کاهش نفوذ ایران.

اهمیت زنگزور برای آمریکا چیست؟ پیشنهاد ایالات متحده برای اجاره ۱۰۰ساله کریدور زنگزور، نشان‌دهنده اهمیت راهبردی این کریدور برای تضعیف محور روسیه- ایران-چین و تأمین امنیت انرژی اتحادیه اروپا با کاهش وابستگی به مسکو است. در طول تاریخ، منطقه قفقاز جنوبی همواره میدان رقابت قدرت‌های منطقه مانند روسیه، ایران و عثمانی بوده است. پس از فروپاشی شوروی

فریداعیزی -اقتصاد سراسرآمد

«سراسرآمد» گزارش می‌دهد؛

رویای آمریکایی کریدور زنگزور

پیام پیشنهاد ترامپ برای اجاره ۱۰۰ساله کریدور زنگزور

است تا با تقویت روابط با کشورهای همسایه، از جمله ارمنستان و گرجستان، موقعیت خود را در قفقاز مستحکم کند، اما کریدور زنگزور در مرزهای ایران، می‌تواند این تلاش‌ها را خنثی و ایران را در منطقه منزوی‌تر کند. این انسروا نه‌تنها از نظر سیاسی و اقتصادی، بلکه از نظر نظامی نیز می‌تواند برای ایران خطرناک باشد. به عنوان مثال، قطع ارتباط زمینی با ارمنستان می‌تواند توانایی ایران برای حمایت از این کشور در برابر فشارهای جمهوری آذربایجان و ترکیسه را کاهش دهد که این امر می‌تواند به تغییر معادلات نظامی در منطقه به ضرر ایران منجر شود. این کریدور نمادی از رقابت‌های پیچیده در قفقاز جنوبی است که در آن منافع اقتصادی با جاه‌طلبی‌های ژئوپلیتیکی، نگرانی‌های امنیتی و اختلافات سرزمینی درهم تنیده شده‌اند. ایران به عنوان کشوری که در طول تاریخ نقش کلیدی در منطقه قفقاز داشته است، نمی‌تواند اجازه دهد که این کریدور به انزوای سیاسی، اقتصادی و نظامی آن منجر شود و باید با اتخاذ رویکردی چندجانبه، از تأثیرات منفی این کریدور جلوگیری کرده و جایگاه خود را به عنوان یک قدرت منطقه‌ای حفظ کند.

چالشی برای امنیت انرژی اروپا

پیش از جنگ اوکراین، تقریباً ۵۰درصد گاز کشورهای اتحادیه اروپا از روسیه تأمین می‌شد، اما پس از جنگ اوکراین و تحریم گاز روسیه، این کشورها به دنبال جایگزین‌های دیگر بودند که یکی از آن‌ها منابع آسیای مرکزی و قفقاز است؛ به‌طوری که براساس توافق جمهوری آذربایجان و اتحادیه، صادرات ترکیه برهم بزنند. این نگرانی از آن جهت اهمیت دارد که ایران به دلیل تحریم‌های بین‌المللی و محدودیت‌های اقتصادی،

همین‌رو منابع گازی ترکمنستان به عنوان چهارمین دارنده گاز جهان از اهمیت راهبردی برخوردار شده، اما به دلیل موقعیت جغرافیایی، این کشور قادر به ارسال گاز به اروپا نیست؛ هرچند در گذشته پروژه نزدیک به ۵میلیارد دلاری ترانس خزر برای این منظور تعریف شده بود که به دلایل مالی، حقوقی و فنی تاکنون اجرایی نشده است. البته از مارس سال جاری صادرات سالانه ۲میلیارد مترمکعب گاز از طریق ایران به ترکیه آغاز شده که در صورت افزایش حجم می‌تواند به اروپا نیز گسترش یابد. از همین زویه نیز حمایت ایالات متحده و اروپا از کریدور زنگزور قابل ردیابی است. به باور آن‌ها، راه‌اندازی این کریدور می‌تواند بستر مناسب برای پروژه ترانس خزر نیز باشد که در این صورت گاز ترکمنستان به اروپا منتقل و امنیت انرژی آن بدون نیاز به ایران تأمین می‌شود، در ضمن نباید از تنش‌های اخیر در دریای سرخ و تنگه‌هرمز غافل شد که گاز قطر بخشی از نیاز اروپا را تأمین می‌کند و در صورت بروز هرگونه اختلال در این روند، جبران آن برای اروپا دشوار خواهد بود. در مجموع، دلایل ورود واشنگتن به کریدور زنگسزور ترکیبی از عوامل سیاسی، اقتصادی و امنیتی است که در این میان، شاید مهم‌ترین آن‌ها کنترل محور روسیه-ایران-چین با همکاری سازمان کشورهای ترک‌زبان است.

متحده و اروپا از اهمیت بالایی برخوردار بوده و بستر پیشنهاد اخیر واشنگتن شده است. باید توجه داشت که حضور ایالات متحده در پوشش کریدور زنگزور در مرزهای ایران، می‌تواند پیامدهای امنیتی برای کشور داشته باشد و امکان رصد کشور را فراهم می‌کند. همچنین ایالات متحده به دنبال کاهش نفوذ روسیه در حیاط‌خلوت آن است تا احتمالاً معامله را در ازای امتیازگیری در اوکراین صورت دهد. یکی دیگر از دلایل احتمالی ورود واشنگتن در موضوع کریدور زنگزور، کنترل کریدور میانی چین و فشار بر پکن است. اکنون که بخش شمالی و جنوبی پروژه کمربند و جاده تا حدودی ناامن شده، اهمیت کریدور میانی برای چین نیز افزایش یافته و این امر زمینه دخالت ایالات متحده را فراهم می‌کند.

جنبه‌های نگران‌کننده برای دیپلماسی ایران

جمهوری اسلامی ایران به عنوان کشوری که مرز مشترکی با ارمنستان و جمهوری آذربایجان دارد، از نظر جغرافیایی و استراتژیک در موقعیتی حساس قرار گرفته است. ارمنستان و یکی از معدود همسایگان ایران است که روابط دوستانه و بدون تنش با ایران دارد. این کشور به عنوان دروازه‌ای برای دسترسی ایران به قفقاز و از آنجا به بازارهای اروپا عمل می‌کند. ایجاد کریدوری که از خاک ارمنستان عبور کند و تحت کنترل جمهوری آذربایجان یا نیروهای خارجی باشد، می‌تواند این ارتباط حیاتی را قطع کند. بر همین اساس، ایران بر این باور است که کریدور زنگزور می‌تواند توازن قدرت منطقه‌ای را به نفع رقبای ایران، به‌ویژه جمهوری آذربایجان و ترکیه برهم بزند. این نگرانی از آن جهت اهمیت دارد که ایران به دلیل تحریم‌های بین‌المللی و محدودیت‌های اقتصادی،

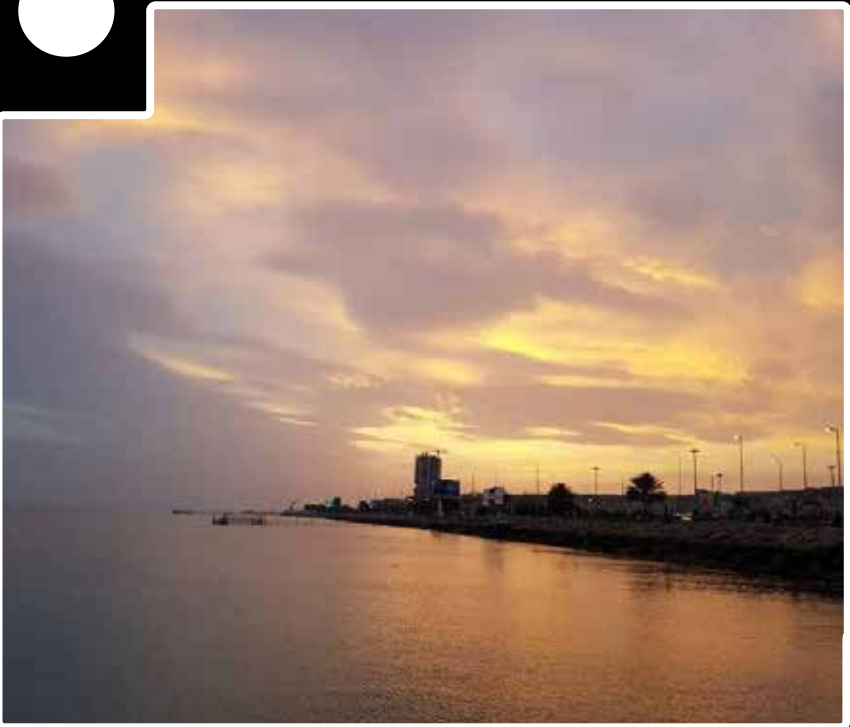
به شدت به حفظ مسیرهای تجاری و روابط منطقه‌ای خود وابسته است. قطع ارتباط زمینی با ارمنستان می‌تواند ایران را از یکی از معدود مسیرهای امن و پایدار خود برای تجارت و دیپلماسی محروم کند.

یکی از جنبه‌های نگران‌کننده کریدور زنگزور برای ایران، تقویت محور ترکیه-آذربایجان است. این کریدور می‌تواند بخشی از پروژه قومیت‌گرایی باشد. ترکیه و جمهوری آذربایجان در سال‌های اخیر روابط خود را به‌طور قابل توجهی تقویت کرده‌اند و کریدور زنگزور می‌تواند این اتحاد را با فراهم کردن ارتباط مستقیم بین ترکیه، نخجوان و جمهوری آذربایجان، بیش از پیش مستحکم کند. این موضوع برای ایران به معنای افزایش نفوذ ترکیه در قفقاز جنوبی است که به‌طور مستقیم با منافع ایران در تضاد است. ترکیه به‌عنوان عضوی از ناتو و کشوری که با رژیم صهیونیستی رابطه دارد، از نظر ایران یک بازیگر غیرقابل‌اعتماد در منطقه است. تقویت نفوذ ترکیه در قفقاز می‌تواند به معنای افزایش حضور غیرمستقیم ناتو و رژیم صهیونیستی در نزدیکی مرزهای ایران باشد که برای امنیت ملی ایران غیرقابل‌قبول است.

کریدور زنگزور نیز می‌تواند به عنوان بخشی از یک استراتژی گسترده‌تر برای تضعیف نفوذ ایران در منطقه عمل کند. ایران به عنوان یک قدرت منطقه‌ای، در سال‌های اخیر تلاش کرده

بدون شرح

قاب‌دوربین

عکس: اصغر بشارتی